

Personer med diabetes om tillgång till läkemedel - juni 2024

Här presenteras kortfattat delresultat från Svenska Diabetesförbundets senaste enkätundersökning bland medlemmarna som bland annat innehöll frågor om tillgången till läkemedel. Resultaten redovisas i sin helhet i diagrammen på sidan 3-4.¹ Nedan en sammanfattning av varför läkemedelstillgången är särskilt viktig för personer som lever med en kronisk sjukdom som diabetes, som hanteras via en omfattande och komplex egenvård.

Upp mot 600 000 människor i Sverige lever med diabetes, en siffra som förväntas öka i takt med att fler kommer leva med diabetes typ 2. Cirka 10 lever med diabetes typ 1, och cirka 85-90 med diabetes typ 2. Antalet barn med diabetes uppgår till cirka 8 000. Ytterligare 900 barn får sjukdomen varje år. Dagligen dör 5-6 personer i Sverige där diabetes är den underliggande dödsorsaken.²

Diabetes är en allvarlig kronisk sjukdom som kräver en omfattande egenvård, varje dag - året om. I november förra året visade Diabetesbarometern 2023 markanta skillnader mellan regionerna både när det gäller genomförda uppföljningar av patienters hälsa och behandlingsresultat.³ När tillgången till läkemedel därutöver är bristfälligt och har varit det under lång tid så finns det stor risk att egenvården ytterligare blir lidande.

Konsekvensen riskerar att bli - utöver allvarlig försämrad livskvalitet och hälsa för den enskilda individen på kort sikt - en för samhället kostsam behandling av komplikationer och följsjukdomar på längre sikt. Komplikationer och följsjukdomar orsakar lidande och står för de klart största kostnaderna inom diabetesvården - cirka 70 procent av dessa.⁴ En studie från år 2020 visar att enbart komplikationer orsakade av typ 2-diabetes kostade vårdens 2,5 miljarder kronor.⁵

Nedan resultat från Svenska Diabetesförbundets senaste enkätundersökning, som utgör en delrapport av det underlaget som kommer ingå i Diabetesbarometern 2024. Den slutgiltiga rapporten presenteras i samband med världsdiaabetesdagen (14/11). Resultaten insamlades via en webbenkät som skickades ut till 9 710 potentiella respondenter som är medlemmar i Svenska Diabetesförbundet tisdagen den 4 juni 2024 och stängdes tisdagen den 25 juni. Det har inkommit 3 713 enkätsvar, vilket ger en svarsfrekvens på 38,2 procent i undersökningen.

"Har du under 2024 varit med om att ett eller flera av dina läkemedel inte fanns på ditt apotek då du skulle hämta ut dem?"

- Bland personer med diabetes typ 1 är det 40 procent som svarar "Ja" på denna fråga
- Bland personer med diabetes typ 2 är det 43 procent som svarar "Ja" på denna fråga
- På totalen i undersökningen motsvarar detta en andel på 41 procent som svarar "Ja"

¹ Resultaten som framgår av tabellerna på sidan 3 anges i "andelar i procent".

² Svenska Diabetesförbundet, 2022, *Diabetes*, Tillgänglig: <https://www.diabetes.se/diabetes/>

³ Svenska Diabetesförbundet (2023): "Diabetesbarometern 2023 - Lång väg till god och nära vård": [diabetesbarometern_2023_k7.pdf](#)

⁴ Institutet för Hälso- och Sjukvårdsekonomi (2015): "Påverkbara kostnader för typ 2-diabetes år 2020 och år 2030 i Sverige" - [IHE Rapport 2015:1](#)

⁵ Diabetologia (2020) 63:2582-2594: "Costs of diabetes complications: hospital-based care and absence from work for 392,200 people with type 2 diabetes and matched control participants in Sweden" [Kostnader För Diabetes Typ2](#)

”Vilka blev konsekvenserna av att dina/ditt läkemedel inte fanns på ditt apotek (flera svar möjliga)? Detta är en följdfråga till de 41 procent som svarar ”Ja” ovan.”

- Bland personer med diabetes typ 1 svarar fem procent att de i dagsläget är utan ett läkemedel (det jag använde kunde inte ersättas med ett annat)
- Bland personer med diabetes typ 2 svarar tio procent att de i dagsläget är utan ett läkemedel (det jag använde kunde inte ersättas med ett annat)
- På totalen var det juni 2024 sju procent som uppgav att de i dagsläget är utan ett läkemedel (det jag använde kunde inte ersättas med ett annat)
- Bland personer med diabetes typ 1 svarar 27 procent att de har fått byta läkemedel
- Bland personer med diabetes typ 2 svarar 34 procent att de har fått byta läkemedel
- På totalen var det juni 2024 31 procent som svarade att de har fått byta läkemedel

Svenska Diabetesförbundet: Svenska Diabetesförbundet företräder personer med diabetes, i alla åldrar och alla typer av diabetes, samt dessa personers familjer och närstående som också påverkas av sjukdomen. Vi har med vår 80-åriga historia en bred erfarenhet av och kunskap om hur livet med diabetes ser ut, och vi stöttar personer med diabetes genom hela livet i olika situationer och faser. Vi samlar över 20 000 medlemmar hos oss, och har upp mot ett 100-tal lokal- och regionföreningar i hela landet.

Det beräknas finnas upp mot 600 000 personer med diabetes i Sverige idag. Diabetes är en kronisk sjukdom som personen lever med från insjuknandet och under hela livet. Sjukdomen kräver kontinuerlig uppmärksamhet, kontroll samt löpande bedömning och analys av situationen genom avancerad egenvård. Samtidigt är risken stor att personer med diabetes över tid drabbas av allvarliga följsjukdomar. Dagligen dör 5-6 personer i Sverige där diabetes är den underliggande dödsorsaken.

Kontaktuppgifter: Vill du vet mer om undersökningen kontakta gärna Flemming Kristensen, ansvarig utredning och påverkan: flemming.kristensen@diabetes.se

Diagram 1. Har du under 2024 varit med om att ett eller flera av dina läkemedel inte fanns på ditt apotek då du skulle hämta ut dem? Andel i procent.

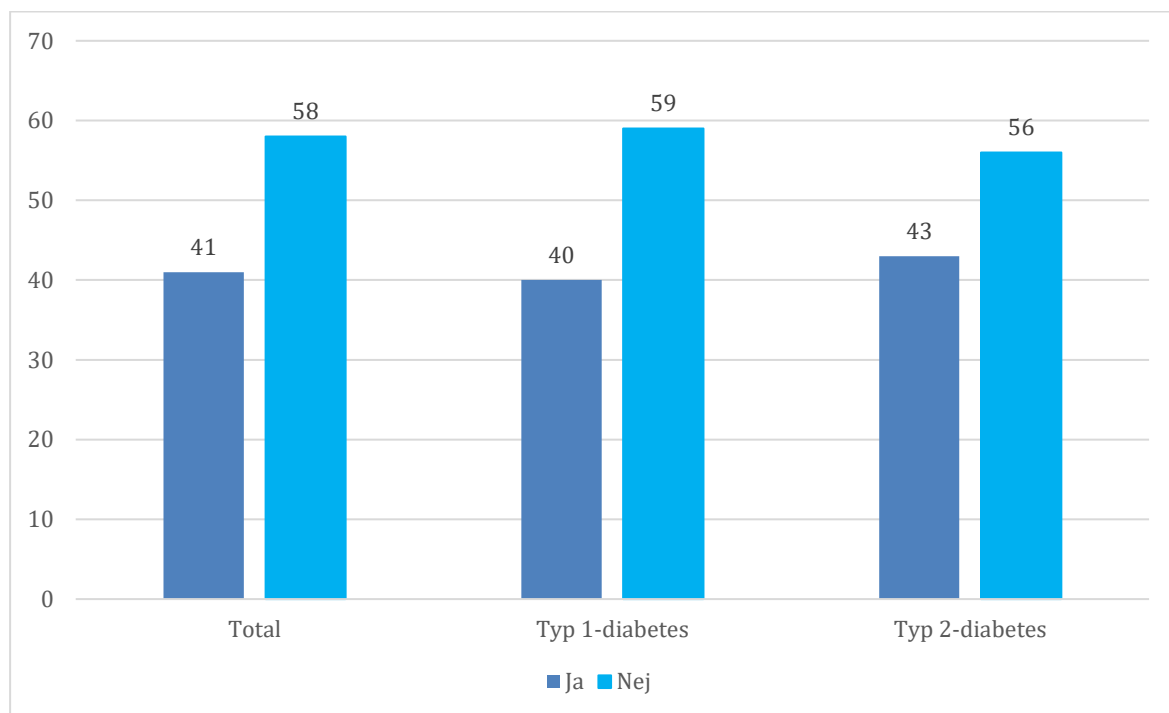

Diagram 2. Vilka blev konsekvenserna av att dina/ditt läkemedel inte fanns på ditt apotek? Följdfrågan till frågan som redovisades i diagram 1. Andel i procent.

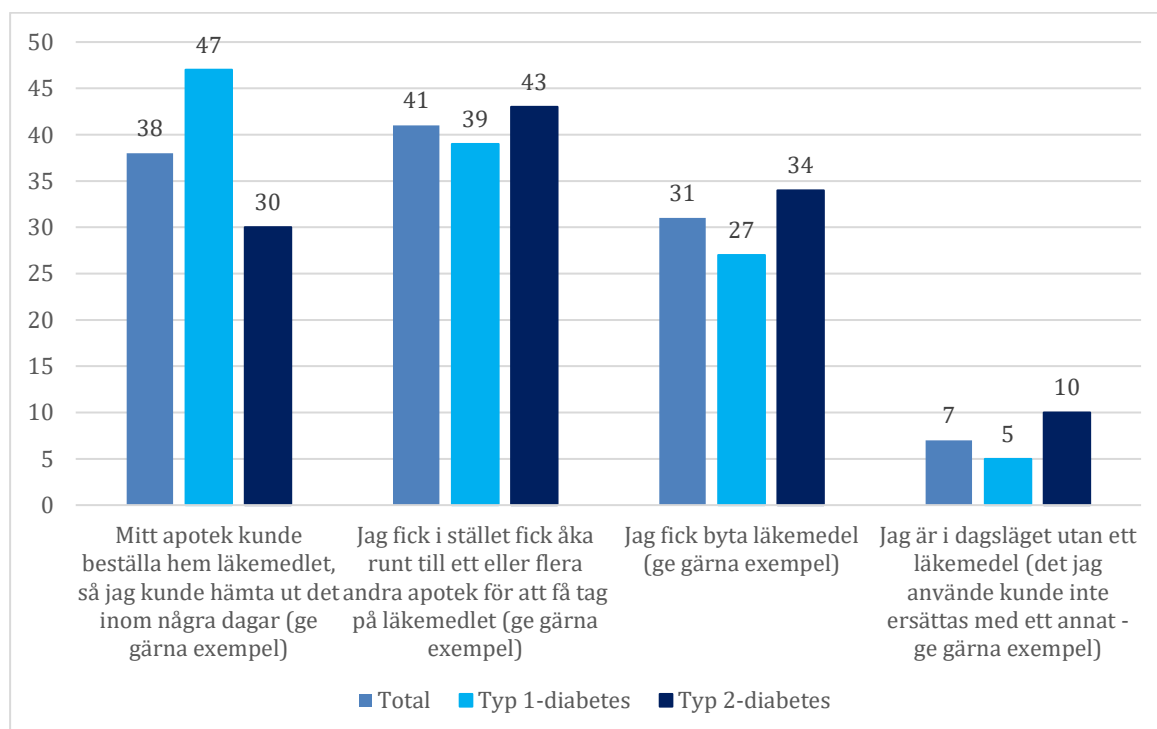

Diagram 3. Påverkades din hälsa negativt på grund av att dina/ditt läkemedel inte fanns på ditt apotek? Följdfråga till frågan som redovisades i diagram 1 på sidan 3. Andel i procent.

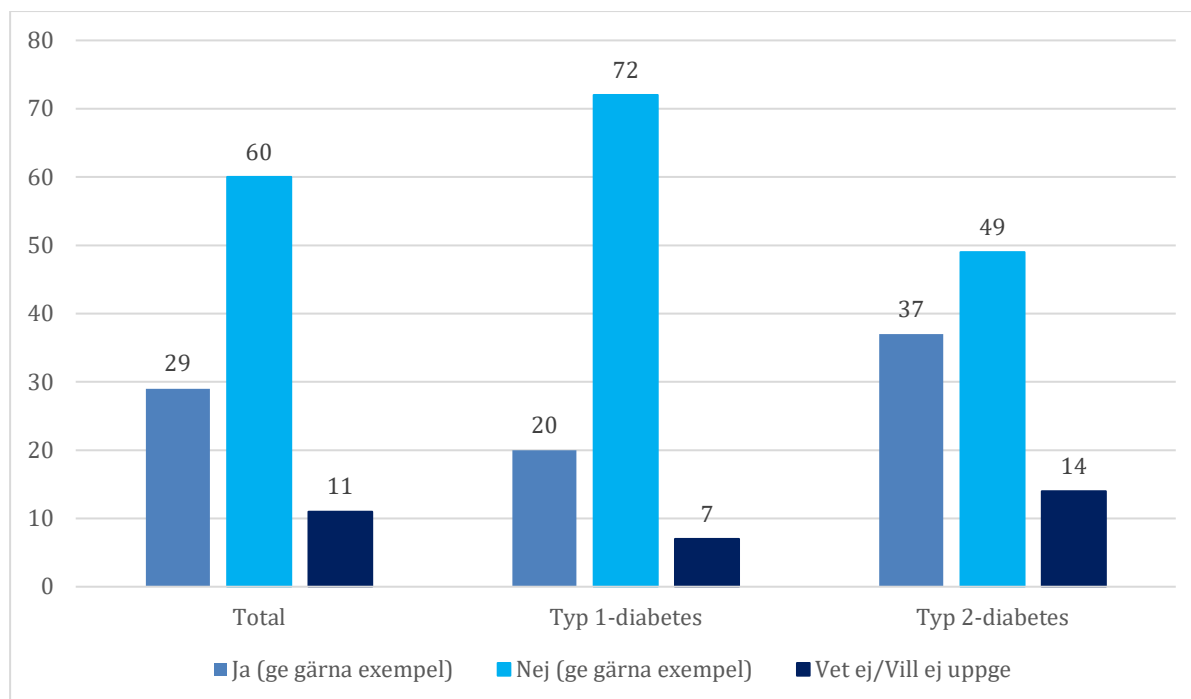
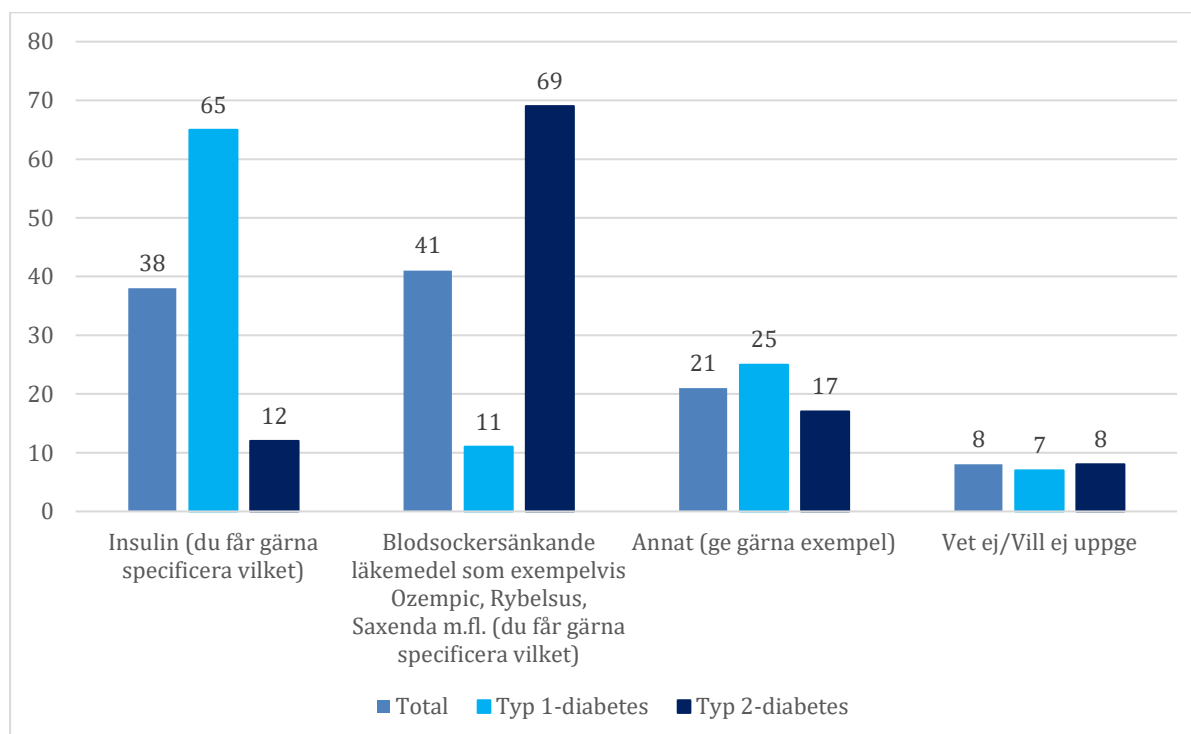

Diagram 4. Vilka läkemedel fanns inte på ditt apotek? Följdfråga till frågan som redovisades i diagram 1 på sidan 3. Andel i procent.

Några medlemsröster från enkätundersökningarna 2024 om vad som kan bli konsekvensen när det är brist på läkemedel:

- "Jag blev stressad över att behöva byta insulinsort"
- "Blodsockervärdet ökade och var väldigt oregelbundet både högt och lågt"
- "HbA1c har stigit från 38 till 52"
- "Jag känner oro, stress och ångest över problemet med så många restnoterade läkemedel."
- Jag blir stressad av att det inte finns att få tag på. Jag vill ju inte vara utan insulin.
- Har använt Victoza som fungerat bra. Problem med ersättningar p g s IBS. Det enda hittills som min mage tålt fungerar dåligt mot min diabetes. Vet inte riktigt vad jag gör nu.
- Ozempic byttes mot Trulicity redan från början. Läkare har vid förnyelse varnat för otillgängligt.
- Trött, deprimerad och rädd. Värdena blev sämre
- Sämre blodsocker, illamående när jag var utan och illamående när jag började igen.
- Från Victoza till Ozempic. Victoza omöjligt att få tag på. Ozempic mycket svårt. En gång betalade jag fullt pris ej subventionerat för 4 veckor. Tror det blev 2899 kronor.
- Försämrade blodsockerkontroll och kraftigt försämrade livskvalitet
- Under perioder under året har jag varit utan medicin 2-3 veckor per tillfälle, räknat till 4 tillfällen pga. restnoterad medicin
- Jag ligger mycket högre i blodsockernivåer, när jag fick byta insulin. Mitt hba1c är mer instabilt - jag mår sämre
- Får mycket mer svängiga blodsockervärden
- Orolig, sömnproblem samt illamående och kräkningar
- Stress, tid och bök att få tag på livsnödvändiga mediciner
- Det krävs mer insulin utan Ozempic. Mitt blodsocker är mer ojämnt.